

اختصار

۱۲۹۲

مطبعه و اداره خانه درخان والده دروازه
خصوصه است

کتابی که برای درج کازت با اداره داده
شده و طبع نشود بصاحبش رده نخواهد شد
کتابی که اجرت پست آن داده نشده
است از جنب اداره قبول نخواهد شد

یک نسخه ۳۰ پاره رایج است
اجرت پست سالیانه دولتی و برای
خارج شش مجیدیه سفید افزوده خواهد شد
غیر از روزهای جمعه و یکشنبه همه روزه
طبع و نشر خواهد شد

این کازت از حوادث که ناگون و از سیاست و پوئیک و از تجارت و علم و ادب و دیگر منافع عمومی سخن خواهد گفت هرگز نه سواد مفیده عامه بماند قبول و طبع خواهد شد
از اهلانی که در ضمن حوادث نوشته شود به سطره فروش و از اعلانات عادی به سطره فروش اکتفا خواهد شد

⬢ اختصار مخصوص ⬢

درین دوسه روز ایام مأم و عزاداری حضرت خاس
آل مبارکی فدا و علیه التحیه والسلام که از فردا
تا روز دوشنبه است مطبوعه اختصار تعطیل خواهد
شد و بخواست خدا از روز سه شنبه بیرون
خواهد آمد . لهذا بجهت اطلاع مطالعه
کننده کان یادآوری کرده . و درین ضمن زاید
نیدانم اشارتی بوجبات این مام که دور نیست
در نظر بیگانگان که اطلاع ندارند کار مهمی منظور
نشود کرده باشیم . اگر چه سخن از امور مذهبه
کفت بیک کازت نویسی مضایر است لکن
بقدری که خارج از وظیفه نباشد بیان آن هم
بی مناسبت نیست .

(اساس مام وقعه دلسوز کربلا)

معلوم است که باقتضای هر د بانی وظایف مقدسه
آن دیانت را رعایت کردن از وجبات انسانیت و لوازم
حق شناسی است . و تخلف از قواعد این حق
شناسی مقایر حکمت و عدل و راستکاری . مسلمانان را
که بدستاری دعوت حق بهرین آفریده کان . اجتماع
در نقطه حق شناسی و کلام بیکه برستی و شناختن
واسطه او . توفیق و سعادت یار شده و از بیکانه
پرستی رهایی بسته اند . بشکرانه این نعمت
بزرگ و ایقانی حق این موهبت عظمی بقدر امکان
و بموجب امر و اشارت آن هادی علی الاطلاق که
فرموده اند (از شما هیچ اجر نخواهم خواست
مگر مودت اهل بیت مرا و نکذاشتم در میان شما
مگر کتاب و عزت خود را) میباید ملت اسلام
مودت ایشانرا شعار خویش سازند . و بر لوازم
مودت در هر حال قیام کنند . چه شکرانه نعمت
بزرگ خدا شناسی که اسلاف و اخلاق ما را .

و جمیع بسیاری از بنی نوع ما را بر آن داشته اند
جز این نیست . و چون این ایام روز هایت
که با کمال تلف و افسوس بخاطر مسلمانان و اهل مودت
خواهد آورد مصائب و ظلهایرا که در حق خاندان
آنحضرت کردند . و ایشانرا از حقوق خودشان
بازداشته و جلوه بی رحبها که مافوق آن منصور
تواند شد . درباره ایشان و اولاد و اطفال
ایشان بکار بردند . و لازم مودت است که در همچنان
روزی از آن مصلاب بیرحانه و وقوع آنچنان
بی اعتدالی و پیداد که حقیقه چهارا بزرگترین

مایه افسوسی است . متاثر شده آثار مودت و ناسف
و ماتم زده می را ظاهر نموده . آیین عزاداری بعمل
آورده شود .

اینست که هر کسی از اتحاد مسلمانان و جمعیتهای
آنها علی قدر مراتب بقدری که می تواند . درین
ایام مشغول اجرای این آیین مرغوب هستند .
و این یکی علاوه بر همه اسباب و مقدمات مذکوره
وسيله بسیار بزرگی است . برای آگاه شدن
آنها از وقایع ناگوار گذشته کان و از راهی ظلهای
و ظلمتها . و فهمیدن ایشان و خاتم حال و بدبختیهای
کسانرا که بنظرم و پیداد ارتکاب کنند . و حق
شناسی و طغیان و ظلم را برانستاری و عدل و استقامت
ترجیح میدهند . و نام آنها بدوام روزگار در زیلتها
و تاریخیها بلغت و تفرین راستین محققان یاد کرده
می شود . پس رعایت این آیین پاک باقتضای شکر
گذاری است . از لوازم حق شناسی است .
از وظایف انسانیت است . از تکالیف مدنیت .
است . از موجبات شرف و افتخار است . از اسباب
تربیت و تخلق با اخلاق حسنه . و بنده نیک بختی
و سعادت است .

⬢ ظلم و ستمکاری ⬢

ظلم و ستمکاری . نقطه مقابل عدل و حکمت
است . و معنی مطابق حق شناسی و طغیان .
ظلم و ستمکاری را درین جهان اثرهای خرابی
نه چندان است که تعداد آن تصور تواند شد .
بد بختیها که از قاعده ظلم بر خواسته . و همه
اطراف این عالم را فرا گرفته است . نه چندان است
که بیان آن را قلمها و زبانها توانند نمود .

ظلم را معنی چه باشد ؟ ستم کاری را مفهوم چه بود ؟
ظلم هر کسی را از حق خود بازداشتن است . ظلم
حقوق مردم را شناختن . ظلم هر چیزی را
در غیر موقع خود گذاشتن است . ظلم بی کناهی را
مغفور و زیون کردن . اکنون تصور کنیم . این
که آیا در عالم هستی ما که اکنون میباشیم . این
همه نار استنها و اعوجاجها را بجز از ظلم و ستمکاری
چیز دیگر بار آورده است ؟ و این همه نقصان
و جهالت و حق نشناسی را بغیر از ظلم و ستمکاری
اماسی بوده است ؟

حکمت نهادن هر چیزی است در موضع خود . ظلم
بر عکس این است . عدل دادن هر حق است
بصاحب آن . ظلم برخلاف این است . انصاف
شناختن حق هر صاحب حق است . ستمکاری
مقایر این است . و الحاصل این يك صفت مغفوس
ظلم و ستمکاری . تنها مقابل میکند با تمامی صفتهای
نیک و اخلاق حسنه . که اگر درست به بینیم
ستمکاری دشمن جلوه نیکها است . و تیره کننده
مقصود حقیقی از جهان مدنیت و انسانیت است .
چه معموری جهان و اعتدال حال عمومی انسانها .
جز با خلاق نیکو . و سکر دارهای خوب .
و راستکاری و عدالت . و حق شناسی
و گذاشتن هر چیزی در موضع خود . و دادن
هر حق بصاحب آن . بجز بیکر حاصل و پدیدار
نواند کردید .

ظلم و پیداد نیکها را محو و نابود کند . شرف
و مزیت انسانها را ابطال سازد . روشنائی علوم
و معارف را تاریکی مبدل دارد . خویز بر ما کند .
و پراپها بار آورد . خائنها را خراب نماید .

پس حال ستمکاری و پیداد . و از راهی هولناک
او . دشمن حقیقی انسانیت است . و اجتناب
از آن بر ما لازم . و دوری جستن از مرتکبین آن
و وظیفه اسایه ما است .

و در این مقام همچنانکه در صفات نیک و اخلاق
که باعث اعتدال حالما . و ترقی مدنیت و انسانیت
است . بطور کلی مقرر است . پیشنهاد خامر
خودمان را باید ابتدا اجتناب از مقتضیات
ظلم و پیداد خودمان بدانیم . یعنی خودمان از روی
آگاهی و انصاف . حق خود را بشناسیم .
و بر خود ظلم نکنیم . و داخل حکم ⬢ پس از

ایشان هستند کسانیکه ظلم کننده کاند بر نفس
خود ⬢ نباشیم .

این ظلم کردن بر نفس خود را شعبهها هست که اگر
تصور کنیم و دقت نمایم . هم دستور العمل
خود را ازین يك مطلب توانیم فهمید . اولاً
خود را و شرف و علو مقام انسانیت را بفهمیم .
و استعدادی را که در نهاد و خفقت ما هست بدانیم
و ملاحظه کنیم . که ما چه کرده ایم . و چه
نکرده ایم .

و حق حال حاضر ما چیست . و در آینده کدام
حق را مالک توانیم شد . و تحصیل آن حقوق را
چگونه باید کرد . ثانیاً . پس از تحصیل آن
حفظ و رعایت آن حقوق بجه اسبابی تواند بود .
و مع ذلك در حالی که داریم . چه در معاملات
انسانی جنس ما با ما و چه در اطوار و اوضاع و مناسبات
ماها با افراد بنی نوع خودمان . از اهل و عیال .
و فرزندان و آبا و اقربا و همشهری گرفته . تا نیک
دور ترین کسی از هم جنسان خودمان برسیم .
و تکالیف متنوعه خودمان را . و تکالیف مختلفه .
بدانیم . و وحد و انداز و روابط موجوده .
و ملحوظه . و متصوره و موهومه و حقیقه و عارضیه
همرا در نظر آورده داد حقوق شناسی را بدیم .
و در هیچ مقامی شرافت و کرامت خلقت خود .
و بلندی مقام آفرینش خودمان را هم از دست
نداده . هم خودمان قدر خود و مقام و حقوق
خود را شناخته و بر مقتضای آن کار کنیم . و هم
مقارب حقوق و انوار حقوق دیگران را از هم جنسان
از اصناف آفریده کان هر کدامی را در جای خود
تقدیر و تحدید نموده . اعمال . و رفتار . و نیت .
و خیالات . خودمان را در وفق آن قرار دهیم . و برای
خودمان در میان این مطالعات و اعمال . يك حال
معتدل و مقام مستقیمی پیدا کرده . راست باشیم
و راستکار کردیم بحکمت راه روی یعنی
هر چیزی را در موقع خود گذاریم . هر کاری را
بجا کرده باشیم . از ظلم و پیداد و ستمکاری باز
رهیم . هم خود ظلم و ستمکار نباشیم . و هم
ستمکاری و پیداد را از خود توانیم برداشت .

⬢ اخبار داخلی ⬢

شب شنبه گذشته کونت زیجی سفیر کبر اتریش
و بخارستان بوکلای فقام و بسفرها مهمانی
داده اند .

همان روز جناب جنرال ایقتاب سفیر کبر دولت
روسیه خانه جناب منقلب افخم صداریتاهی رفته
و با ایشان ملاقات کرده است .

جایابی نام کازت مزاج بر خست اداره بهیه مطبوعات
از دیروز نشر بنا کرد .

سفر دولت اسپانیا دیروز مازونا بجانب اوروپ
عزمت کرده اند .

بقیه احوال عمومی دولت علیه عثمانیه
مجلس در سال ۱۲۹۲

آنکه در روز نهم این ماه معنی بود که
در خصوص راه های آهن هم بعضی از اقدامات
گامه بعمل باید . و از بعضی جهات انفسال
ادهم پاشا ناظر نافع لازم آمده و سرور پاشا کاز
اعضای شورای دولت بود . با او دیان افندی
بست نظارت و مستشاری نافع معین شده و ادهم
پاشا هم بست اعضا بیت بشورای دولت آورده
شد . ولی بعد از چندی منصف لاجانه خودشان
رفتند .

جناب حسین عونی پاشا صدر سابق بجهت اینکه
در ازمر ناخوش شدند برای تبدیل هوا در ضمن
رخصت و هزینت باورپ استعفاي خودشان را
دادند . واستعفاي ایشان قبول شده باب
کرهای ویشی که در خاک فرانسه است رفتند .
و بجانب مارشال مانهاون من غیر رسم ملاقات
نموده و در آن اوقات وایکری قویه بمشارالیه
مرحت گردید و سفارت پاریس نیز تبدیل شده
سفر تان برای آنجا معین شد . ولی در تانی بجهت
بعضی از مطالعات سفیر سابق در مأموریت خود ایقا
شدند .

بلاخره اینکه اصلاحات جدید منوی و مطلوب
منه بود در باب ساختن خط شند و فر از اسلامبول
تا بغداد یک قطرا خط همایون شرف منور و صدور
یافته و برقرار معول در باعلی خوانده شده و شروع
باجرای وازم آن کرده شد و سرگزیک معیار باشی
دوای نیز امور این کار گردید .

درین سال عالم مأموریتها هم از توجیهات بزرگ
و کوچک خالی نبود . در میان آنها عبدالرحمن
پاشا کاز رزای تاز بود و وایکری بغداد نصب
و تعیین شده و موقع بغداد در نظر دولت یک حالت
معنایی حاصل کرد . و جهت اینکه عبدالرحمن
پاشا منظر این عاطف گردید . رفتار مشارالیه
در اوقات قطعی در صفحات انفره بود .

بواسطه فرستاده شدن عا کرملو کانه به پوسنه
راه های بسته شده تیرین و دستار کزوده شده
این آتش عصیان که در زمان وایکری جناب
درویش پاشا اتفاق افتاده بود برداشته شدن
او از آنجا متفرد گردیده . و تعیین اجد جدی پاشا
ناظر ضبطیه بست کوماندانی عمومی مقرر و مأمور
بعزمت پوسنه شد .

اگرچه اسعد پاشای صدراعظم برای صرف کردن
هم خود در تخطیات و غیر آن عزیمت را جز کرده
بود . لکن غایله هر مسک زیاد شده چه بجهت
مصارف وجهه از ترتیبات دیگر انفصال سرعسکر
پاشا لازم آمده . و مقتضی کرد که در مجلس

خاص بعضی وکلای کار آزموده و مقتدر بوده باشند
و بدین واسطه در اواسط رجب یک دفعه کامل پاشا
و علی صاحب پاشا و عارفی پاشا از میان هیئت وکلا
خارج شده . جناب محمود ندیم پاشا بریاست شورای
دولت و مدحت پاشا بنظارت احکام عدلیه و حسین
عونی پاشا بر سرعسکری معین . و خط همایونی
که در ایجاب صادر شده بود بایمال آمد .

صدر مشارالیه تنها بچیز و زرا توانست پیدانماید
که با وکلای مشارالیم بوده باشد در مجلس وکلا
یک حالت دیگری پیداشده . و صدارت بجانب
مستطاب محمود پاشا . و ریاست شورای دولت
بجناب سرور پاشا . و یکروز فاصله نظارت نافع
بعد پاشا محول فرموده شد .

پیش از تبدیل صدارت مجلس وکلا وایکری پوسنه را
بست وزارت بعد پاشا ناظر ضبطیه . و نظارت
ضبطیه را بریدیف پاشا . و نقل کردن درویش
پاشا را بدوای همایون سیم مناسب و مقرر داشته بودند
همانا درویش پاشائی که در اول امر در پوسنه
کوماندانی کرده بود . و از همه نکات آنجا وقوف
و آگاهی داشت . از آنجا برداشته شده . و جناب
سرور پاشا بصفت کومیسری با تجار رفتند .

پس از چند روز بریدیف پاشا رئیس دارشوری شده .
عبدی پاشا بدرویش پاشای ناظر بحریه برای نظارت
ضبطیه تعیین کرده شد .

جناب مستطاب صدراعظم حصار اوقات خودشان را
در تثبیت امور دولت فرموده و سرعسکر جدید هم
برای فرستادن عسکر بست پوسنه عا کریدیفه
و دین ویش را احضار کردند . که این جاعت
ردیفه چنانکه ابیات توجه بشیفات بحریه را میکرد .
وجود تنفیقات برهه را نیز بیان آورده . و در نزد
وکلای اقدم آمل قوه هر مسک و مضایقه ویشی
مایه بود . ذات جناب صدارت پاشائی باجری
تدابیر موثره دست زده . و بعضو فرموده شدن
برعشر اهالی باقیای سنوات پیش تاسال هشتاد و نه
موفق گردیدند . و معاشهای بزرگ هم که بریده
شده بود . آنها را هم اعاده فرمودند .

بجهت حاضر شدن در مجلس اتحاد پوسنه
و تکر افغانه بموجب عهدنامه برن باور پاشا با مر
حضرت صدارت پاشائی بنظارت آنجا معین گردید .
و از انگلیس هم (استودامور) نام برای ایفتره
بدر سعادت آمد . در اواسط شعبان بمناسبت
آنکه رکلای جدید از قدما بودند . جناب
رضا پاشا که از مأمورین مجالس عالی بود بست
نظارت بحریه داخل هیئت وکلای شده و اسعد پاشا
و وایکری آیدین و روفی پاشا و وایکری سلانیک
معین و حالت اشا امین شرف قدری یک ناظر نافع
گردیدند . درین حال عصیان حاضر صریحا
و تره طاعنها نیز محتاج اخافه بودند . و معلوم
گردید که حرف حکمرانهای صرب و قره طغای
در گوش اهالی تأثیر نیکند . و بدین جهت لازم
آمد که در سمت و دین ویش پشارد و قرار داده شود
واحد اوب پاشا بکوماندانی نیش منصوب و مرکز
اردوی دوم موقتاً از نیش برداشته شده بود دین نقل
کرده شد . و بودن دوا ردوی بزرگ در آنجا
برای عصیان حاضر تهدید بسیار بزرگی بود و خط

فرقه عسکریه موستانیز بدیجهت قوت گرفت
و خدمت شند و فروروم ایلی درین موقع از جهت
نقلیات ظاهر گردید .

بجهت اینکه عونی پاشا در خصوص باز بودن چلو
حرکات عسکریه باندیر و افکار هیئت ارکان دولت
متحد نشد . و حال آنکه نازک بودن وقت و گردش
قوتسهای دول خارجی بعنوان اندرز و نصیحت
کردن بعاصیان در میان بود . دردم رمضان
مسند سرعسکری به رضا پاشا و نظارت بحریه بنامق
پاشا توجه شد . و همان روز اجدیک که از روز
صدارت حسین پاشا مستشار بود . مستشاری
بحریه تعیین و سعید افندی به مستشاری صدارت عظمی
نصب شد .

در اقامه رمضان اجد مختار افندی که از مزوین مشایخ
اسلامیه بود فحیه وفات کرد . و مولانای مشارالیه
از مرتبه مدرسی درس عام بالا رفته . و بطوریکه
در اسلامبول امثال آن دیده نشده بود . از بیله
(استانبول) یک دفعه بمشیت اسلامیه برتری داده
شده بود .

جناب مستطاب صدراعظم در حق اصلاحات
مایه بخیل تدابیر سرریزه افتاده . و بعد از
مذاکرات لازمه موفق شدند . باینکه در خصوص
فائضه اعلان نمایند . که نصف نقد داده شده
و نصف دیگر موقتاً تأخیر خواهند نمود . و بدین موجب
در میان صاحبان اسهام و نحو یالات دولتی یک تلاش
طبیعی ظاهر شد . اگرچه اسهام هم تزلزل کرد
لکن چون معاول بود که بی استراض قطعی
منازع اسهام ممکن نیست داده شود . صاحبان
اسهام که در پاریس و لندن و اسلامبول منتظر
این بودند که آیا این نصف دیگر که نقد باید داده
شود . بی احتیاج باستقراض ایقا خواهد گردید
یا نه . و در روزهای مابین مبارک رمضان در ایجاب
اعلانات متعده منتشر گردید .

اجد پاشا وای پوسنه باینکه خط رفتار و حرکات
خود را مطابق تعلیقات خود کرده بود . ولی بجهت
تبدیل سرعسکری فرستاده شدن کسی دیگر با آنجا
لازم دیده شده . روفی پاشا وای سلانیک که حسن
سلوک و اوسموج شده بود بجای او واحد پاشا
بسلانیک وای گردیده . وای لاحق پوسنه
بسرعت تمام به پوسنه و از آنجا پوسنه رفته
بحرکات عسکریه مبادرت کرد . و در مصداقات
اتفاقیه تا امر و عا کر نصرت مآثر غالب و قاهر
آمدند .

استماعیل پاشائی که در زمان تبدیل وایکری نامق
پاشا از بغداد بر سرعسکری از میروانی وزارت
رسیده بود . و در دیار بکر و مرعش و غیر آن
اگر ادرای نام (قورد) یعنی کورک بوخت
انداخته بود . در آن ایام از دست او تا کپها
باسلامبول آمده و مأمور بخصوص بجهت تحقیقات
فرستاده شد و در آن وقت اجد توفیق پاشا وای
گردستان شد .

در ضمن تخیث مصالح مالی لازم شد برای خاطر
جمع کردن واعطای تأمینات بصاحبان اسهام

لندن و پاریس . باینکه سفیر سابق از جهه
درایت و کار آگاهی کافی بود . ولی مناسب دیده
شد کسی که از امور مایه تمام اطلاع داشته باشد
بسفارت پاریس معین شود . لهذا صادق پاشا
که مکرراً نظارت مایه در عهده او بوده است
بسفارت پاریس تعیین و در این اثنا کامل پاشا سفیر
پترو ریغ نیز معزول شده . بجای او قبول پاشا
بسفارت آنجا . و نظارت تجارت در دفعه دوم
به محمود پاشای داماد محول گردید .

از اثرهای فسادات عاصیان هر مسک این شده که
بعضی از جهال و سبکفزان بلغار در صحنات زغره
عشقی ویشی میل بعصیان کرده . و برسدین این
خبر متصرف قبه بلا تأخیر و در پشت سر آن
وای ادرنه با آنجا رفته . و فتنه را خاموش نموده
و متهمین گرفتار گردیدند . ولی از جانب باصلال
وای و متصرف هر دو عوض شدند .

صفوت پاشا که بقدریک سال بود اداره نظارت
خارجیه را می کرد در هشتم ماه شوال معزول و آرتین
و او دیان افندی بوکالت اداره کرده و برای نظارت
راشد پاشا معین و بسفارت وین که خالی مانده بود
عارفی پاشا نصب گردید .

باقضای افکار عایه بلاخره اینکه اداره به تهنای
هر مسک حسن نتیجه آنجا را حاصل خواهد کرد
(قاجیه) یک متصرفی جدا گانه شده . قسطن
افندی بمتصرفی آنجا معین شد .

کافی پاشا که از روز اول حسن خدمت او مشهود
شده و زیاده تراز سال رسومات را اداره کرده بود
در اواسط شوال با آنجا نصب شده و این دفعه سیم
بود که شش مذکور به بعد او محول گردید .
سلف او غالب یک وایکری خداوندگار و حسنی
پاشا وای آنجا وایکری یانه مأمور گشتند .

تزیینات و اشراف شوال منصب رضا پاشای سرعسکر و امق
پاشای ناظر بحریه بجایش شده و سبب این تغییر بعلت
آنکه جناب صدارت پاشائی ناخوش مزاج بودند
معلوم شد . ولی درین بین خبر استعفاي مدحت
پاشا ناظر احکام عدلیه شنیده شده . و بجهت اینکه
جناب صدراعظم ناخوش بودند این خبر محقق
نگردید .

در اوایل ذی القعدة مزاج جناب مستطاب صدر
اعظم را صحت عام روی داده بتمام حال خود تشریف
فرمودند . و در این روزها خیر وفات ناکهانی
اسعد پاشا وای آیدین رسید . اسعد پاشا سنا جوان
و مرد غیر خند و متدین بود . ولی عمرش نیز پنهان
نستها بود .

استعفاي مدحت پاشا تحقق پذیرفته در سیم ذی قعدة
جودت پاشا ناظر دیوان احکام عدلیه و صفوت
پاشا ناظر معارف شدند . و در آن ایام باجرای احکام
ارادات سابه که بیشتر در خصوص حکم شرفی نفاذ
داشت مباشرت و آغاز کرده شد .

در آن روزها فاضل مصطفی پاشای مصری که
مدتی بود بعلت صدر متلا بود بدار بقار حلت کرد

و عیال و اولاد او از جانب
بصر دعوت شدند
مذکور خوشدل و مطیع

اجد پاشائی که از وایکری
او عسکری اردوی سیم شد
ماندن باسلامبول احضار
او هم در پوسنه در آن یی
باسلامبول رسیده رئیس

و استعداد و مهارت عا
آورده . او بنظارت حری
خاصه تخصیص شدند
پاشا هم مشهور و در آن یی
ویش امر داده شد که بقت

از نتایج اقداماتی که در حق
بهم آورده شده بود .
بدانکه عدلیه آورده شده بود

عدلیه نقل شده . محکم
اجرایه بکلی از قوه حکم
ورشته ها بجهت اینکه بلا
آنها برات و حکم داده شود
بسه قسم منقسم گردید
استیفاء . و محکم بدای

از خواستین عصمت آیین
سیم یعنی (ادا دل)
نعم کرده . نقش مقرت
در تره سلطان محمود
که مشار الیه والده سیم
جلال الدین (افندی بو

در آنروز که بکشت و
در باصلال یک فرمان دشت
که این فرمان در خص
و صورت منیغه آن بموجب
تأخیر برای اجرا
(اجراءات) مجلسی
متعده فرمان همایون بو
بولایتها فرستاده شد .

بجهت اینکه میبایست از
کانون تانی بقت داده شود
مالیه مأمورهای که لازم بود
و برای تحصیلات اوامر
چاهام مأمورهای جدا
و بدین جهت از اطراف
و مبالغ بسیاری بجزانه عام
فرستاده میشد .

درین بین شوکت پاشا
(فوج) میرفته است
عاصیان بر خورده و زود خور
اتفاق افتاده بود .
درست عا کر مالو کا
رسیدن این خبر که عا
مالک هستند . اجد
بست کوماندانی عمومی یا

وعیال و اولاد و از جانب جناب مستطاب خدیوی بمصر دعوت شدند . و بدین واسطه خانواده مذکور خوشدل و مطیع الحاکم گردیدند .

احد پاشای که از یاری پوسه نقل مأموریت او بمشیری اردوی سیم شده و بعد از چند روز بی شغل ماندن بسلامبول احضار شد . و حسن خدمت او هم در پوسه در آن بین معلوم گردیده و هنوز بسلامبول نرسیده رئیس خاصه شده بود . جزیره و استعداد و مهارت عسکریه او موجب جلبوی او شده . او بنظارت حربه و واحد مختار پاشا ریاست خاصه تخصیص شدند . و درین بین احدیاب پاشا هم مشیر اردوی دوم شده . بفرقه های وین وینش امر داده شد که بمقتلای پروند .

از نتائج اقداماتی که در حق اصلاحات محاکم درین بعمل آورده شده بود . اکثر محاکم ضبطه و غیر آن بدائرة عدلیه آورده شده بود . حال محاکم تجاریه نیز بدائرة عدلیه نقل شده . محکمه ها مجدداً تنظیم و قوه اجرایه بکلی از قوه حکمیه جدا ماند . اعضاها و رئیسها بجهت اینکه بلا سبب عزل نشوند و بدست آنها برات و حکم داده شود . منتخب شدند و محکمه ها بسه قسم منقسم گردیدند محکمه تمیز . و محکمه استیفاف . و محکمه بدایت .

از خواستین عصمت آیین حضرت شهریاری حرم سیم یعنی (ادا دل) قاضی افسدی ارمال بدار نعیم کرده . نقش منقش نقش ایشان بکمال احترام در درگاه سلطان محمود غازی مدفون گردیدند که شارب الیها والیده محترمه حضرت (محمود جلال الدین) افسدی بودند .

در آرزو که هیئت و کلا بیامسال برگشتند . در بیامسال یک فرمان ایشان همایون خوانده شد که این فرمان در خصوص اصلاحات بود . و صورت منبغه آن بموجب کاتبان اعلان . و بلا تأخیر برای اجرا کردن احکام آن بنام عالی (اجراءات) مجلسی مقرر گردید . و نسخ متعدده فرمان همایون بواسطه مأمورین مخصوصه بولایتها فرستاده شد .

بجهت اینکه میبایست از فائضها نصف قسط کاغذ ثانی بقد داده شود از جانب نظارت جلیله مالیه مأموریهایی که لازم بود بطرافها فرستاده شد و برای تحصیلات اوامر مؤکده صادر و به بعضی پاشاهام مأموریهایی جداگانه فرستاده بودند . و بدین جهت از اطراف بنا کرد آمدن وجوه و مبالغ بسیاری بمنزله عامه . و هر چه رسید بآنک فرستاده میشد .

درین بین شوکت پاشای قریق که با هفت طاوور (فوج) میرفته است در هر سرك يك فرقه عظیمه عاصیان برخورده و زد و خورد و مصادمه بزرگی در میان اتفاق افتاده بود . اگر چه غالبیت و مغفرت در سمت عساکر ملوکانه بود . لکن بجهت رسیدن این خبر که عاصیان با تپان قوه کافیه مالک هستند . احد مختار پاشا رئیس خاصه بیست کوماندانی عوی با تپا مأمور و شوکت پاشا

بیک نفر لوا (سرتیب) بدار السلطنه احضار شدند . پس از آورده شدن محکمه های تجاری تحت اداره احکام عدلیه از شورای دولت يك هیئت مجلس تجاری تفریق شده . و قرار شد که در تجارتخانه بامور و پس از چند روز دایره نافه شورای دولت نیز بدایره نافه که بود نقل نموده شد .

بنامه حسین عوفی پاشا در روزهای که بسلامبول توانسته بود رود آتش افتاد و سوخت . و در آن بین بمهدیه ایشان و الیکری خداوند کار توجیه شده . غالب یک بنظارت دفتر خانه خاقانی معین گردید .

در خصوص توسیع انتقالات اوقاف همایون اگر چه صدر سابق موفق شده بود . ولی هیئت جدید و کلا درین وقت در اجرای آن محذوری دیده در باب مجری داشتن بقرار سابق اعلانات منتشر نمودند .

پوسه و هر سرك از هم دیگر سوا شده هر کدام يك ولایت مسمود . و در ماه ذی الحجه در حق اعضائیت محکمه های عدلیه و در حق محاکم بعضی توجیهات ظاهر گردید .

اگر چه بعضی از کارنها ظهور اختلال را در کردی نوجند لکن اصل و اساس آن محقق نشده . فقط اعاده روف پاشا را بسمت والیکری بدین روز بدیده شد . و بدین جهت ابراهیم يك یکی شهری با علی پاشا سفیر سابق باریس بارتیه وزارت به پوسه و هر سرك والی شدند .

تاروهای هیداضی تنخواه کونوهای فایض اسهام عمومی و تحویلات تمامایات عثمانی تحویل و باور و فرستاده شد . و حاضر بودن خود را بادا کردن کونوهای پانک مزبور اعلان کرد و بدین جهت اضطراب مردم رفع گردید . در پانزدهم ذی الحجه مسند سپهسالاری به رضا پاشا ناظر بحربه و نظارت بحربه بدرویش پاشا ناظر مهمات حربه به توجیه شد .

پس از پنج و شش روز دیگر حالت پاشا امین شهر بنظارت نافه و برای امانت شهر رفیق يك مستشار صدارت عظمی معین شده و سعید افسدی معزول و قدری يك که چند روزی مستشاری بحربه را کرده بود امین شهر گردیدند . و چون حالت پاشا مریدیت برهیز کار بروز خدمت ایشان در نظارت نافه مجزم است . (تمام شد)

(ترجمه از جریده حوادث)

میسر هوموند نای که از جانب بعضی از دارندگان اسهام و تحویلات عثمانیه در لندن و کانت حاصل کرده و لایحه در این باب نوشته است بسلامبول آمده و فردای روز ورود او دویسر (دنت پالر) که از بانکرها (صرافها) می معتبر لندن . و متعهدین دو استراض دولت علیه عثمانیه است بسلامبول آمده است .

این آمدن : هرهای میسر هوموند که ضد دنت پالر است . بجهت این است که بکسارند اتهامات هوموند در نزد دولت میسر تری کرد . حال آنکه لایحه هوموندرا جناب صادق پاشا سفیر باریس . و مسو پوره رئیس کومیتة حاملان تحویلات عثمانیه و سفیر سابق فرانسه در اسلامبول هیکدام قبول نکرده اند .

اگر چه میسر هوموند بحضور جناب مستطاب صدر اعظمی تقدیم شده است . و هنوز بمران دنت پالر ملاقات نکرده اند . لکن با اعتقاد ما چون هر کدامی . منافع یکجته را پیشنهاد خاطر خود خواهند داشت . بدین جهت هر دو لایحه که طرفین تقدیم خواهند کرد مردود خواهد بود . زیرا همانطوریکه هوموند جرح لایحه پالر را میکند . پالر نیز در عکس لایحه هوموند لایحه میدهد . و با افعال بلا حظه اینکه اینها هر دو هر طور بکار شان می آید نوشته اند تا بجا از عدم قبول هر دوی آنها خواهد گردید .

از انطرف فرانسه حال هم در حق عموم اصحاب اسهام و تحویلات عثمانیه بطور نسای مرعی بوده و بطور محققانه بودن آن معلوم است .

اکنون برخلاف این قرار داد محققانه . از جانب حاملان سندعات اروپ که رقیب هم دیگر هستند متفردا و کلیها بدر سعادت فرستادن و لایحه تقدیم نمودن محض تضییع وقت و زحمت بیهوده خواهد بود . (جریده حوادث)

اختر

مطالبات فوق را جریده حوادث خوب نوشته و ذیل این تقریر را میسراند توصیه اینکه اگر وکلای صاحبان اسهام بجای اینکه این زحمتهای رقیبانه را بکنند از حالا تکلیف خود را دانسته و برای اینکه سهولتی در اجرای قرار داد خزانه عامه دید . شود و بدین واسطه اسهام را اعتبار و ترقی حاصل آمده خودشان هم متفع بشوند . بواسطه اعتبار مالی که دارند معاونات لازم را در ایجاب بعمل بیاورند . البته بهتر خواهد شد . همداین موارد را حقیقه باید تصدیق کرد . در ایجاب درمزه یازدهم اختر از لواحت هارالد تفصیلی نقل شده بود . و در آنجا کازت مذکور نوشت که شایسته قبول نکردن صادق پاشا لایحه مذکور را فی اصل است . حال آنکه اکنون معلوم گردید که تکذیب لوانت هارالد شایسته صادق را مبتنی بر مآخض بوده است در هر حال این لایحه نیز مانند لایحه های دیگر طرف اهمیت نتواند بود .

راستی بخاطر ما آورد این لایحه مطالباتی را که در قرضه لایحه کوت اندر اسی . هر صاحب تمیز با انصافی بیان تواند کرد . اگر چه در ضمن نمره های پیش متفرقا اعتقاد خودمان را در این مطلب بیان کرده ایم . لکن درین موقع هر که میکوشد لایحه تقدیم شده . و شاخ و برگ آب و تابی برای آن قرار میدهند . دو کله سخن توانیم گفت . که دول عثمانیه و همچنین دول غریبه را . درمداخله بامور داخلیه يك دولتی از جفره است ؟ مبنای این مبادرت چیست ؟ و منفعتی که ازین بدول هسایه طاد . خواهد شد کدام است ؟ حال آنکه اگر مثل این مداخله را در اموری که خارج از حقوق

بعض دولتها است کسی بکند راضی نمی شوند . و مخصوصاً دولت اوستریا که منافع مشترکه او درین مطلب بادولت علیه عثمانیه واضح است و محتاطرات و اندیشه ها که در مداخلات عثمانیه باین کار برای خود دولت مشارا بها متصور تواند شد جای انکار نیست . اکنون آلت مداخله بودن واقعی بایست برخود هوار نماید . دولت عثمانیه خالک خود تبعه خود را به تاز بیکران اداره تواند کرد . و این معاملات جرایکه آتش عصیان و جهالت تبعه نادان و بیسارکان اهالی را مشتعل نماید و جوی را بیهلاکت و زحمت بیسندازد ؟ چه آری بر آن مرتب تواند بود !

از سیوری حصار ازیر بکازت پرو دوش خبر غریب ذیل را نوشته اند .

در تاریخ ۳۱ کاغذ ثانی پورکی استاور پدی نای در ساتیکه بکصدوسی و دو سال داشت وقت نمود . این شخص مردی بود لا االی و هر روز بقدر یکصد درهم عرق میخورد . و تا ساعت مرگ هوش وادرا کش بجای خود . و اندانهای او بی عیب و نقص بوده است . در راه رفتن قوی و وقت آمدن بقهوه خانه حالت رقص میداشت . و آواز خوانی میکرد . و تا روز آخر در دکان ناوایی بکار خود مشغول بوده است . این شخص در سال هزار و هفتصد و چهل و سه عیسوی یعنی در ایام سلطنت جنت مکان سلطان محمود اول متولد شده . و در سال تولد او پادشاه ایران نادر شاه بغداد را محاصره کرده . و مشغول جنگ بوده است . در وقت تولد لوی شانزدهم قرال فرانسه برنده سال داشته است . وقتی که قرال مشارا به را کشتند . یعنی در سنه یک هزار و هفتصد و نود و سه . پنجاه سال داشته است . هنگامیکه اورلوف امپرال کشتیهایی جنگی روسیه . کشتیهای دولت علیه عثمانیه را در یشکله چکجه آتش زده بود بیست و هفت سال داشته و از امپراتور یونان پارت ناپلیون اول . بیست سال بزرگتر بوده است . شخص مر قوم در يك کونه سیوری حصار بحال خود مشغول بود . و آمدن و گذشتن چهار طبقه از اولاد خود را دیده است . و در تحت تبعیت نه پادشاه عظیم الشان روزگار خود را گذرانده است .

..

(خبرهای تلگرافی)

(مصر)

قاهره ۳۱ ژانویه

عساکر مصر بدون اجازه به ولایت همسین را ضبط کردند . می گویند قرال حبش عساکر خود را در (آروا) جمع می کند .

آرشی - مجارستان

پشته ۱ فوریه

بجهت اجرای رسم جنازه مسیو فرانسوا دلا که پس فردا خواهد شد تدارکات زیادی می بینند از هر طرفی و کلاً خواهند آمد که در اجرای رسم تجهیز حاضر شوند .
(هندوستان)

بمبئی

پسر برادر (کافور) که عین شده بود مدعی و طلبکار تخت عوبیش می باشد بهمت اینکه اهالی را بشورش دعوت می نماید . در قلعه باروده حبس شده است .

در حدود (سند) بعضی منازعه ها ظهور کرد . می ترسند در بلوچستان شورش ظهور نماید . حکومت انگلیس می خواهد (خلاط) را ضبط نموده حاکم آنجا را خلع نماید .

کوالپور

پرنس دیغال بانجا مواصلت کرد و از طرف مهارا چه ها با کمال احترام و عزت پذیرای شدند .

(روترها)

برین - و مجارستان

وین ۱ فوریه

رئیس شورای ملت در شورای مذکور فنی مشتل پرستایش و تمجیدات فرانسوا دلا بیان کرد . دسته کللی را که امپراطور آرش به پشته فرستاده بود که بروی تابوت دلا گذاشته شود امپراطور پس در حال کریمه دسته کل مذکور را بروی جنازه گذاشت .

فرانسه

پاریس ایضا

از سیصد نفر اعضای مجلس سناتو که تا کنون انتخاب شده اند صد و شصت هفت کس هوا خواهند چه و ریت هستند .

مسیو بوفه پاریس عودت کرد .

خودش را برای اعضائیت شورای ملت تکلیف خواهد کرد .

سندات روم ابلی فرانک ۵۲ سالتیم ۰۰
اسهام عمومی فروش ۱۹ ۸۰

در پورسه فئات اسهام فرقی نکرده است .

(روسیه)

پتربورغ ایضا

می گویند پرنس کوریکوف بوکلای اهل شورش هرک نصیحت کرده است که اصلاحات باب عالی را قبول کنند و اسلحه را ترک نمایند . (بوردیانو)

پورسه

غسله ۲۱ کانون نانق روی

فروش پاره
اسهام عمومی ۲۲ ۰۸

لیبرای عثمانی فروش
سوسپنه جمال ۳ ۱۶
شرکت عثمانیه ۲ ۲۵

اعتبار عمومی

تراموای

۳۰	۳
۷۵	۱
سالتیم	فرانک
۵۰	۵۳
فرانک	
۰۲۷	۱۸۶۳
۰۳۰	۱۸۶۵
۰۱۸	۱۸۶۹
۰۳۵	۱۸۷۲
۰۱۴	۱۸۷۳

کیبال فروش سالتیم
لندن ۳ ماهه بهر لیرای انگلیس ۱۱۱ ۱۲
فرانک سالتیم
پاریس بهر لیرای عثمانی ۲۲ ۶۵

فئات مسکوکات لیرای عثمانی

اؤقرار صد فروش

۳۵	۱۱۰
۱۸	۰۸۸
۲۰	۰۸۹
۱۰	۰۵۱
۰۰	۱۰۳
۳۰	۱۰۷
۱۰	۱۰۸
۰۰	۱۳۴

طایر

اعلانات

مرثیه دوازده بند جناب سعادت مآب کاظم باشا میزوا از اعضای دارشورای عسکری که بجهت تعزیه داران خامس آل عبا شهید کر بلا روحی له الفدا درین دهه محرم ازین است نوین و واسطه ایست برای تجدید آیین آه و آئین باقیمانده قصیده غزای مدحیه در حق حضرت شاه ولایت انشاد فرموده اند اینروزها طبع شده و در دکان جلیل افغا در جنبه طاش و حاجی حسن آغادر باغچه قیوسی فروخته می شود .

(خرابات)

مشتمل با انواع قصاید و ترکیات و ترجعات و تسدسات و قطعات و رباعیات و غزلیات و ابیات در چهار زبان یعنی ترکی و جغتایی و فارسی و عربی که کزیده ادبای روم و شاعر مشهور و معلوم جناب منیا بل افندی از آثار اسلاف و معاصرین انتخاب و جمع و در سه جلد درج کرده بود در دکان حاجی حسن افندی در جارسوی صحافان و در دکان حاجی حسن افغا تنبا کو فروش

در باغچه قیوسی هر جلدی به قیمت معین فروش میشود .

محل فروش (اختر) در جنبه طاش دکان جلیل افغا کتاب فروش و در باغچه قیوسی دکان حاجی حسن افغا تنبا کو فروش و در بازیدقراخانه صرافیم افندی و در اقصرای قرب بشل طولومبادردکان تنبا کو فروشی و در مغازه کتاب فروشی در زیر مسافر خانه عسکری و در بشکطاش در مرکز تراموای در دکان تنبا کو فروش ایرانی و در پیش مالیه در دکان قلم فروش نمره ۱۴۱ و در دکان والده دکان پانی فروشی است .

کتاب مستطاب (میزان الموازین فی امر الدین) که در چند سال پیش از جانب یکی از مأمورین سفارت سنیه ایران در خصوص محاکمه ادیان مختلفه ورد برساله میزان الحق نام پروتستانی تألیف و در مطبعه عامره طبع شده است در مغازه کتاب فروشی در تحت مسافر خانه عسکری در یک مجیدیه سفید فروش میشود .

چون قبل از آنکه اختر طبع و نشر بشود بعضی از ذوات کرام از ممالک بحر سیه و غیره بموجب مکتوبهای خودشان طالب ابونه شدن گردیده و قیمت آنرا هم بجهت اینکه ارسال بفرمانبد سوال کرده بودند . و تا جواب خدمت ایشان عرض کنیم شروع بطبع و نشر آن شده و همان تفصیل که مقرر بودند خنده های کبیرین کرده شد خدمت ایشان از پوسته های دریا و خشکی ارسال گردید . و بهمان طور نیز فرستاده خواهد شد . و قیمت سالیانه و غیره آنهم در لوحه کازن معین و مرقوم است . لهذا پس از عرض تشکر بخدمت ایشان بجهت میل و التفاتی که در قبول کردن این کازن ظاهر فرمودند . از عموم خیر خواهان خواهش میکنم هر کدام از ایشان بوسائل اولیه بطوریکه خواهش فرموده اند و مقررات وجوه معینه ابونه ها را بدار السلطنه اسلامبول و اداره اختر ابصال فرمایند که باعث دوام و استمرار کار گردد .

در اداره خانه (اختر) هر نوع اوراق که بزبان فارسی و عربی و آلمانی و فرانسه و انگلیس و روسی و ایتالیایی و اسپانیولی باشد بترکی و از ترکی بزبانهای مذکوره ترجمه و هم نوشتن بعضی اوراق بزبانهای مذکوره قبول میشود .

(مخاطره ل اورمان)

یاخود

(قلابر حید و نری)

نام رساله تیارو بزبان ترکی از جانب ملزم آن اغوب افندی ماطلوسیان طبع شده در بارقه سربل و جاهای دیگر فروخته می شود .
رساله مذکوره در نهایت سلاست و شایان مبالغه نوشته شده . مرقی اخلاق و احوال انسانها تواند بود .

رساله بارقه طغر دار بفتح اسلامبول : المبدأ بآثار و صاف که اثر خامه یکی از ادبای مشهور است در دکان هر کتاب فروش از قرار سه غروش فروش میشود .

یک باب خانه در اسکدار در محله خرمالدین در اتفاق قاطری در نمره ۱۶ فروش خواهد شد خانه مذکور در حرم و سلاطین چهارده اطاق و یک طویل و چهار چاه آب یکی شیرین و سه دیگر تلخ و بقدر هزار و هفتصد زرع زمین بنا و بقیه دارد هرکس طالب باشد بمطبعه اختر مراجعت نماید .

حکاک مشهور موسیو سانج روسیه مدتی است باسلامبول آمده موسیو الیه هر نوع رسم و خطوط را در نهایت خوبی و استادی در روی شمشادک و ترسیم می نماید هرکس طالب مبروده باشد بمطبعه (اختر) مراجعت نماید .

هر گونه کتب و رسائل و اوراق چه بلیتو غراف و چه به بنو غراف یعنی باسمه و حاجی منی و حروف در مطبعه (اختر) در کال خوبی و امتیاز طبع و قیمت و بهای مناسب و بطور مطلوب و موافق سلیقه تمام کرده میشود و همچنین هر گونه اوراق و اسناد برنگهای مختلف و خطوط متنوعه و نیز رسمهای کراوی و قریون و کارت و زیرت فارسی و ترکی و فرانسوی و دفتر تجارت و هر نوع اوراق رسمیه که از جانب اداره های رسمی و دولتی امر و سپارش داده شود در نهایت امتیاز و خوبی طبع شده و باعث خوشنودی خواهشمندان بسیار شایلی مذکور از هر جهتی خواهد گردید . و سکه های لبطو غراف همه جور بزرگ و کوچک به قیمت مناسب بجهت فروش در اداره مطبعه موجود است .

کتاب گلستان افصح الشعر شیخ سعدی شیرازی رحمه علیه رحمه واسمه کتابی است که در تمامی مشرق زمین در نزد عموم اهل لسان و اصحاب ذوق و فهم مسلم و قبول است و سزاوار بود که همچنان نسخه مطبوعه طبع بطور بسیار خوب و طرز مرغوب با شمشاد بآکاری برای طالبان آن باشد و مدتی بود که این معنی در نظر بود ولی اسباب این مقصود حاضر نبود تا آنکه ده سال گذشته از اخانات حسن عالیجناب میرزا اغا اللقب بصاحب قلم که از مشاهیر خطاطان ایران است بدر سعادت تشریف آورده و بر حسب خواهش دوستان قبول نمودند که نسخه مذکوره را بنویسند لهذا نسخه مذکوره در کال نقاست و خوبی با شمشاد شده بود و چون مقصود اصلی خدمتی بعارف بود بعد از فروخته شدن مقدار کافی از ان از قیمتش تنزیل شده اکنون نسخه های ان در مغازه کتاب فروشی در زیر مسافر خانه عسکریه بازید .
و در اقصرای قرب بشل ماطلومبادردکان تنبا کو فروش و در دکانهای جلیل افغا در جنبه طاش و حسن افغا در باغچه قیوسی جلدی از فرار بیست غروش راجع فروش میشود .

مطبعه و اداره خانه مخصوصه است

مکتوبی که برای مرجع شده و طبع نشود

مکتوبی که اجرت است از جنبه

این کازن از

قانون

قوت باتفاق و اتحاد از تفاتی و اختلاف است . اخلاق بیک مدنی با اخلاق بیک همینکه اختلاف باشد شایع شد . آنها را حکم مدنی محرم معنی است که خواهد بود .

مدنی بالطبع بودن را انسان در دنیا چیزی قدرها اسباب معلوم چیز را دست یازان بکیریم تا هر جایکه میشود حفظ این تدبیر لازم است . و همه اظهار بیکان بیک فهمید که همه ماها همسیریم . و بجهت میباشیم .

می بینیم که هر قدر این و کارها و صنعتها و معارف و آسوده های سلامت آنها و جمعیت آنها از جمعیتها همینکه فرجه ها و هیكلها متفاوت است آنها را پیدا نتوان کرد از هر جهتی بیک دیگر داشته باشد . خیالات بهمانطور مختلف و متنوع از این همانطوریکه جنس ما را اوصاف حسن صفات بد و اخلاق رذیله همچنانکه آثار اینها مقدمات مذکور واضح خواهد کرد ظاهریه و باطنیه را که اتفاق و اتحاد و منظم